

Zebra Tipi Linyit Yataklarının Jeolojisinden Kaynaklanan Kayıpların Belirlenmesi

N.Kolovos & D.Sotiropoulos

Public Power Corporation of Greece, Greece

A. Georgakopoulos

AiMotle University of Thessaloniki, Greece

Zebra tipi linyit yatakları, değişik ebatlardaki linyit oluşumları ve kil, kum ve marn'dan oluşan steril arakatlıklardan oluşmaktadır. Maksimum miktarda bu tip yataklardan linyit çıkarılması, o sahanın geometrisinin iyi bilinmesinin yanı sıra linyit ve steril arakalkı oluşumlarının kalitesinin de iyi saptanmasına bağlıdır. Zebra tipi yataklarda, uygulanacak kazı yönteminin belirlenebilmesi için elde edilecek tipteki linyit blokların teknik ve kalite özelliklerinin iyice araştırılması gereklidir. Bu tip işlemlerin uygulanması 50 cm'den ince linyit damarlarında kayba sebep olmaktadır. Diğer bir kayıp da linyit ve steril bloklar arasındaki oluşumları temizlerken meydana gelir. Bu iki tip kayıp çeşidi de jeolojik linyit kayıpları olarak adlandırılır. Bu çalışma Batı Makedonyada yer alan Ptolemais linyit madeninde 2001 ile 2004 yılları arasında meydana gelen jeolojik kayıpların hesaplanmasını kapsamaktadır. Bu bölge balkan yarımadasında yer alan en büyük linyit yatağı olup yıllık 21 milyon tonluk üretim kapasitesine sahiptir. Bu çalışmada, 1179 linyit numunesi, 36 delikten alınmış ve nem, kül oranları ve kalori değerleri ASTM standartlarına göre hesaplanmıştır. Bir delikteki toplam linyit numune kalınlığı 5.95 metre ile 55.20 metre arasında değişmektedir. Herbir deliğe düşen jeolojik formasyon sayısı 9 ile 60 arasında çeşitlilik göstermektedir. Tüm linyit numuneleri "METAL" adı verilen bilgisayar programı ile geometrisi, teknik ve kalite özellikleri gözönünde bulundurularak incelenmiştir. Kalınlığı 50 cm'den büyük ve kül oranı % 40'dan küçük olan linyit blokları alınabilir olarak kabul edilmiştir. Ölçümlerin amacı, kül oranı % 30'dan küçük, kalori değeri 1300 kcal olan linyit elde edebilmektir. Numuneler değerlendirildikten sonra, 390 blok belirlenmiştir. Bu blokların kalınlıkları 5.5 metre ile 62.60 metre arasında değişmektedir. İnce oluşumlardan kaynaklanan toplam linyit kaybı 26.44 metre olup, ayırma yüzeylerinin temizlenmesinden oluşan kayıp ise 71.10 metredir.